Projekt Ekeröleden 2030

Rapport gång- och cykelenkäten våren 2025



SBF
Strategiska enheten
2025-11-10

EKERÖ KOMMUN

EKERÖ KOMMUN

2025-11-10

Projekt Ekeröleden 2030
Rapport gång- och cykelenkäten våren 2025

Pepijn Klaassen
Samhällsbyggnadsförvaltningen, strategiska enheten, 2025-11-10
V1.1

Introduktion

Denna utredning ingår i Ekerö kommuns projekt ”Ekeröleden 2030”. Projektet omfattar en förstudie för ett nytt trafikeringskoncept med affärsmodell för färjeförbindelsen Ekeröleden. Januari 2025 publicerades mellanrapporten ”Formulering av utredning kring framtida trafiklösning för färje-förbindelsen Ekeröleden” som har sammanställts tillsammans med olika berörda samarbetsparter: Region Stockholm, Trafikverket, Botkyrka kommun, Huddinge kommun och Stockholm stad.

Rapporten redovisar bl.a. en kunskapsbrist kring hur Ekeröleden används idag av gående och cyklister. Därför har Ekerö kommun genomfört en enkät för att kartlägga dagens resmönster och därmed bidra till insikter om potential för förbindelsen efter år 2030. Denna rapport redovisar enkätresultaten och en preliminär analys av dessa.

Bakgrund

Sedan över 30 år tillbaka bedriver Ekerö kommun en färjeverksamhet för olika trafikslag som kopplar ihop Ekerö med Botkyrka kommun och de södra delarna av Stockholmsregionen. Därmed skapas en valmöjlighet att minska restiden mellan kommunen och de södra delarna av regionen med 30-45 minuter. Drygt 8% av den kommungränsöverskridande biltrafiken sker genom färjan, sammanlagd 425 000 bilar per år som slipper en omväg på 25 km var. Färjan är även en del av regionens huvud-stråk för cykeltrafik som knyter ihop Ekerö med huvudnätet i regionens södra delar. Färjan betalas helt av användare, det är biltrafiken som skapar det ekonomiska underlaget för driften medan linjebussar, cyklister och gående kan använda färjan avgiftsfritt.

I dagsläget är färjan ett udda inslag i regionens trafiksystem. Det finns bara två kommunala färjor i hela Sverige. I dagsläget är färjan det enda alternativet till Ekerövägen LV261 som länk mot västerort genom den öppningsbara Nockebybron. Ekerö kommun har dessutom bara två regionala cykelstråk, varav ett går genom Ekeröleden. Färjeleden anses som ett viktigt inslag i Ekerö kommuns trafik-system.

År 2030 öppnas Förbifart E4, som skapar en snabbare förbindelse för bil- och busstrafik mellan Ekerö och Stockholmsregionens södra delar. Ekerö kommun antar att betalningsviljan för en färja då kommer minskas rejält och därmed faller affärsmodellen för länken. Den största utmaningen kommer då bli att skapa en länk för gång- och cykeltrafiken mellan regionens södra delar och Ekerö. Risken finns att Ekerö kommun kommer bli den enda kommun i huvudstadsregionen där cyklisterna inte kan nå sin närmaste regionala stadskärna.

EKERÖ KOMMUN

2025-11-10

Lägesbeskrivning formulerade åtgärder

Enkäten kartlägger den befintliga användningen av Ekeröleden, därmed handlar 8 frågor om hur man använder färjan idag som gående eller cyklist. Det finns bara en åsiktsfråga om en möjlig framtida användning med i enkäten.

För att nå målgruppen har en digital flervalsenkät skapats genom verktyget esMaker. Enkäten kan enkelt göras tillgänglig genom en QR-kod eller direktlänk i digitala publiceringar. Målet var att enkäten enkelt skulle kunna fyllas under resan med färjan, dvs. helst inom 6-8 minuter. Detta ledde till att några kontrollfrågor ströks från enkäten, t.ex. uppgifter om kön eller ålder. Dessa ansågs inte heller ha särskilt mycket mervärde i datainsamlingen. Utredarna är medvetna om risken att en del av målgruppen utan datavana eller tillgång till mobiltelefoner utesluts, men anser att detta inte påverkar enkätresultaten i stor utsträckning.

Enkäten har varit öppen för svar mellan 15/5 och 20/6 2025, en period som kan anses vara representativ för användningen under sommarhalvåret. Enkäten marknadsfördes i lokala medier på Ekerö och sociala medier med lokal förankring eller intressegrupper för cyklister. Dessutom fanns affischer med QR-koder vid väntkurer i båda färjelägena och rummet för gång- och cykeltrafikanter ombord på färjorna.

Sammanlagt har 228 svar noterats från olika IP adresser. Teoretiskt sett är det möjligt att samma person skulle ha svarat flera gånger genom olika IP adresser, men utredarna utgår ifrån att det handlar om 228 unika svar. Om antalet svar under perioden jämförs med användarstatistik från Färjerederiet, som manuellt räknar antalet gående och cyklister som använder färjan, motsvarar 228 svar omkring 30% av alla passager. Detta är en relativt hög svarsfrekvens, som dock överensstämmer med bilden att svarsfrekvensen generellt är hög på enkäter i Ekerö kommun.

Enkätresultat

Enkätresultaten har bearbetats i mindre omfattning manuellt vid hantering av så kallade öppna, skrivna svar. Detta bara när det nedskrivna svaret ändå motsvarade en svarskategori som respondenten hade missat. Det handlar t.ex. om 4 av 12 respondenter som svarade ”övrigt” under reseanledningen, men framför allt har tolkning gjorts vid kartläggningen av start- och målpunkten, där kartan i enkäten inte kunde tolkas av drygt 20% av respondenterna.

1. Hur använder du färjan Ekeröleden?	Antal	%
Som gångtrafikant	30	13,2
Som cyklist	160	70,5
Både som gående och cyklist, växelvis	37	16,3
Total	**227**	**100**

Majoriteten av användarna är alltså cyklister, vilket understryker hur viktig färjan är för den här trafikantgruppen.

2. Använder du infartsparkeringen för bil vid färjeläget på Ekerösidan för att sedan fortsätta till fots eller med cykel på färjan?	Antal	%
Ja	31	13,7
Nej	195	86,3
Total	**226**	**100**

3. **Hur ofta använder du färjan Ekeröleden som gående eller cyklist <u>mellan påsk och midsommar</u>?** *(Tur och retur räknas som en gång)*	Antal	%
Någon enstaka gång	69	30,3
Några gånger per månad	85	37,3
1-2 gånger per vecka	28	12,3
3-4 gånger per vecka	22	9,6
5 gånger per vecka eller oftare	24	10,5
Total	**228**	**100**

4. **Hur ofta använder du färjan Ekeröleden som gående eller cyklist <u>under vinterhalvåret</u> (november-mars)?** *(Tur och retur räknas som en gång)*	Antal	%
Någon enstaka gång	124	54,4
Några gånger per månad	46	20,2
1-2 gånger per vecka	13	5,7
3-4 gånger per vecka	19	8,3
5 gånger per vecka eller oftare	18	7,9
Inget svar	5	2,2
Total	**228**	**100**

5. Vilken dag eller vilka dagar brukar du använda färjan?	Antal	%
Främst vardagar	63	28
Främst helgdagar	77	34,2
Blandat/både och	85	37,8
Total	**225**	**100**

6. **Vad brukar vara anledningen till** en resa med färjan *(Det går att välja flera svar)*	Antal	%
Arbetspendling	80	35,1
Handla eller restaurangbesök	30	13,2
Själva promenaden eller cykelturen som fritidsresa	137	60,0
Organiserade fritidsaktiviteter som träning, matcher	46	20,2
Spontana fritidsaktiviteter som att besöka släktingar eller kompisar	61	26,6
Utbildning eller skolpendling	4	1,8
Övrigt	8	3,5
Total	**366**	

I vidare analys har två huvudgrupper, dagliga pendlare och fritidsresenärer, separerats och utvärderats utifrån sina resvanor mer detaljerad.

7. Var fanns startpunkten för din resa idag?	Antal	%
A - Slagsta, Fittja, Hallunda, Alby	9	4
B - Vårby, Vårby gård, Massmo, Myrstuguberget	3	1,3
C - Skärholmen, Kungens kurva, Vårberg, Johannesdal	5	2,2
D - Glömsta, Flottsbro	3	1,3
E - Norsborg, Eriksberg	2	0,9
F - Huddinge väster/norr om järnvägen: Tullinge, Flemingsberg, norra Huddinge	20	8,8

G - Södra Stockholm	61	26,8
H - Tumba, Salem, Rönninge, Södertälje, Haninge	10	4,4
J - Norra Ekerö: Sjöstaden, Gällstaö, Ekebyhov, centrum	18	7,9
K - Södra Ekerö: Skomakartorp, Lundhagen, Träkvista, Väsby	16	7
L - Västra Ekerö: Närlunda, Älvnäs, Träkvista	11	4,8
M - Övriga Ekerö kommun: Helgö, Munsö, Adelsö, Färingsö, Lindö, Lovön	29	11,9
N – Norra Stockholm, inkl. kranskommuner	37	16,2
Okänd	3	1,3
Total	**228**	**100**

Vid sammanställningen av enkäten har det framkommit att upptagningsområdet för färjan underskattats. Svarskategorin ”Norra Stockholm” fanns inte med, men en på sex användare började sin resa här. Detta är en större grupp användare som bara passerar Ekerö kommun, utan något ärende här utöver själva färjeresan. Även resmål vidare öster- och söderut så som Haninge, Nacka eller Södertälje hade inte heller förutsetts.

8. Var finns destinationen för din resa idag?	Antal	%
A - Slagsta, Fittja, Hallunda, Alby	22	9,6
B - Vårby, Vårby gård, Massmo, Myrstuguberget	1	0,5
C - Skärholmen, Kungens kurva, Vårberg, Johannesdal	7	3,2
D - Glömsta, Flottsbro	2	0,9
E - Norsborg, Eriksberg	6	2,7
F - Huddinge väster/norr om järnvägen: Tullinge, Flemingsberg, norra Huddinge	16	7,2
G - Södra Stockholm	32	14,0
H - Tumba, Salem, Rönninge, Södertälje	31	13,6
J - Norra Ekerö: Sjöstaden, Gällstaö, Ekebyhov, centrum	21	9,4
K - Södra Ekerö: Skomakartorp, Lundhagen, Träkvista, Väsby	13	5,9

L - Västra Ekerö: Närlunda, Älvnäs, Träkvista	7	3,2
M - Övriga Ekerö kommun: Helgö, Munsö, Adelsö, Färingsö, Lindö, Lovön	40	18,0
N – Norra Stockholm, inkl. kranskommuner	20	9,0
Okänd	9	3,9
Total	**228**	**100**

Även här finns en större grupp användare som hade sin destination längre bort än väntat.

9. År 2030 kommer Förbifart E4 öppnas. Kommer detta påverka hur ofta du kommer gå eller cykla till eller från Ekerö?	Antal	%
Jag kommer att åka bil oftare, i stället av att gå eller cykla	7	3,1
Jag kommer att åka buss Skärholmen - Ekerö centrum, oftare i stället av att gå eller cykla	2	0,9
Jag kommer gå eller cykla lika ofta som idag	167	73,9
Det beror på annat som kan ändras, t.ex. jobbyte, flytta bostad, hälsan, mm	31	13,7
Övrigt	19	8,4
Total	**226**	**100**

Svaren i kategorin ”övrigt” handlar enbart om att respondenten då inte längre kommer besöka Ekerö som cykeldestination överhuvudtaget.

Vidare analys

Antal resor

Enligt statistik från Färjerederiet från 2024 görs 1269 överfarter av cyklister och gående per vecka i snitt, men det varierar från 837 passager per vecka vintertid till 1844 överfarter per vecka under maj och juni.

Sammanlagt står pendlare för 37% av svaren (se fråga 6). Om multivariabel analys genomförs för fråga 3 och 4 om användarfrekvenser, går det att kalkylera att pendlare står för 76% av alla överfarter sommartid och 86% vintertid.

Fritidsresenärer, som står för 64% av svaren i enkäten utgör bara 24% av alla överfarter sommartid och 14% vintertid.

Om dessa siffror läggs ihop, genererar respondenterna omkring 560 resor per vecka under maj/juni månad och 400 resor vintertid. Om Färjerederiets statistik jämförs med enkätsvaren, skulle omkring 30% av användarna ha svarat på enkäten.

Vintertid sker alltså i snitt 112 passager med gång eller cykel om dagen och under högtrafik på senvår / tidig sommar 263 överfarter. Detta är därmed dagens marknad under nuvarande förutsättningar: 10-minuterstrafik dagtid (15 minuters kvällar, helger, semestrar) och avgiftsfritt.

Upptagningsområdet

För att få en mer samlad bild av upptagningsområdet och därmed den regionala betydelsen, har svaren på frågorna 7 och 8 sammanfattats i nedanstående tabeller.

Var fanns startpunkten för din resa idag?	Antal	%
Stockholms södra sida inkl. kranskommuner	114	50,0
Ekerö kommun	74	31,1
Stockholms norra sida inkl. kranskommuner	37	16,2
Okänd	3	1,3
Total	**228**	**100**

Var finns destinationen för din resa idag?	Antal	%
Stockholms södra sida inkl. kranskommuner	122	53,5
Ekerö kommun	77	33,8
Stockholms norra sida inkl. kranskommuner	20	9,0
Okänd	9	3,9
Total	**228**	**100**

Med den här sammandragningen blir bilden av den regionala betydelsen ännu mer tydlig. Det finns en stor andel trafik som bara passerar Ekerö kommun, med andra ord cyklister mellan norra / västra Stockholmsregionen och den södra delen av regionen.

Även här har gruppen pendlare, som står för 76-85% av alla överfarter, analyserats separat.

- 53% av utpendlingen via färjan kommer från Ekerö kommun, 47% från en annan kommun i regionen
- 70% av inpendlingen sker till övriga kommuner i Stockholmsregionen (64% till södra halvan), 27% till Ekerö kommun

Detta visas i figurer 1 och 2, där ovanstående siffror har separerats efter riktning.

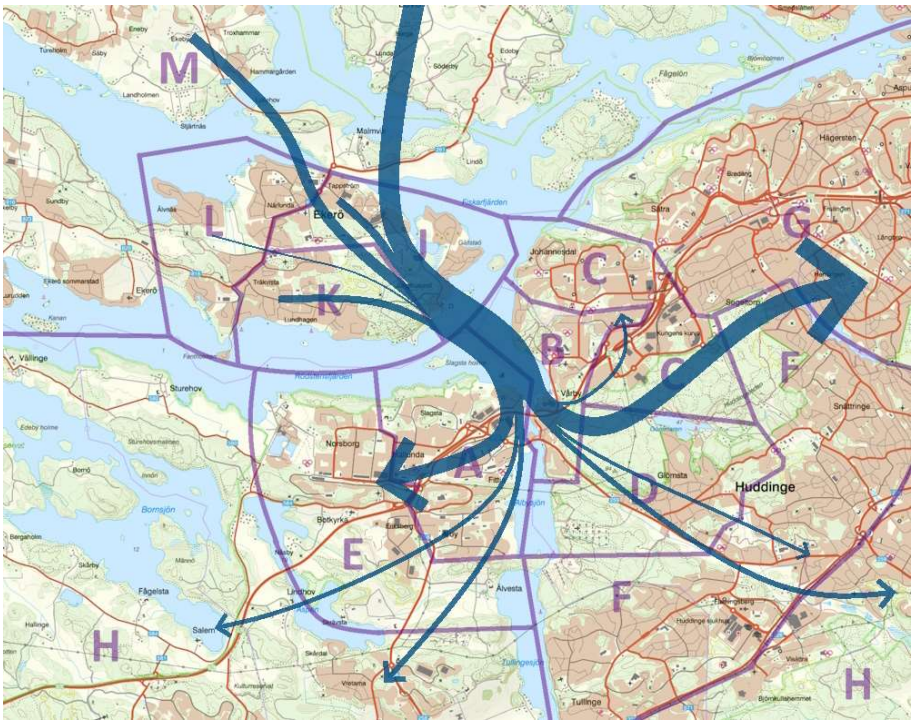

Figur 1: Trafikflöden pendeltrafik österut.

Lika många kommer från norra/västra Stockholm som Ekerö kommun. Omkring hälften har södra Stockholm stad som destination.

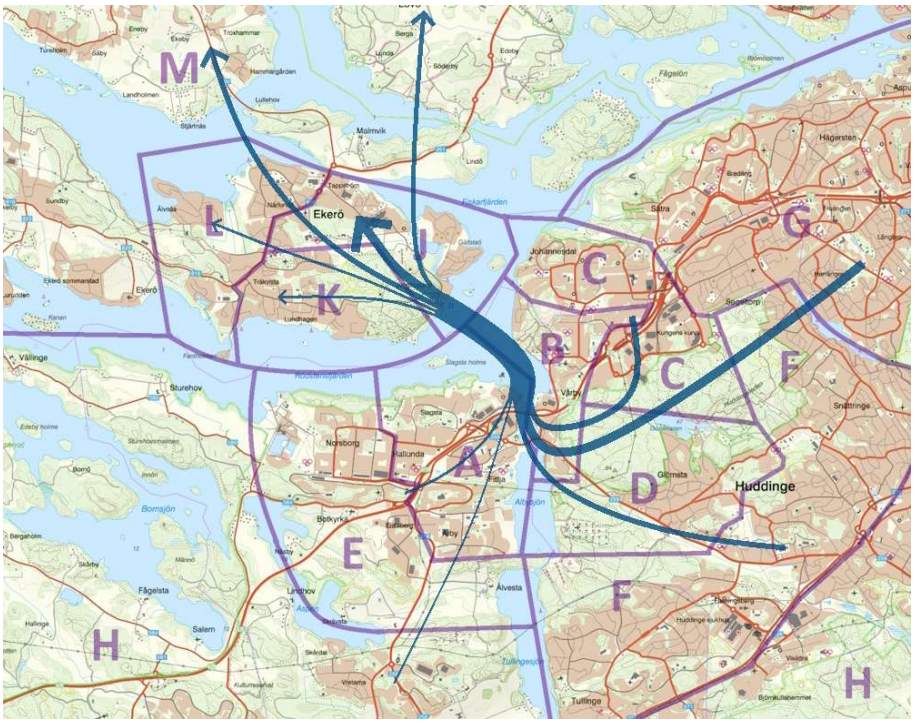

Figur 2: Trafikflöden pendeltrafik västerut.

Inpendlingen är omkring hälften så stor som utpendlingen. Södra Stockholm stad är största område för härkomsten, centrala Ekerö destinationen.

Liknande analys har gjorts för fritidsrelaterad trafik. Räknat i antalet svar verkar flödena större, men detta handlar bara om 15-24% av alla överfarter. Nedanstående bild redovisar bara

inkommande fritidsresor till Ekerö kommun, eftersom antalet resor från kommunen var så pass lågt att inga statiska slutsatser kunde dras.

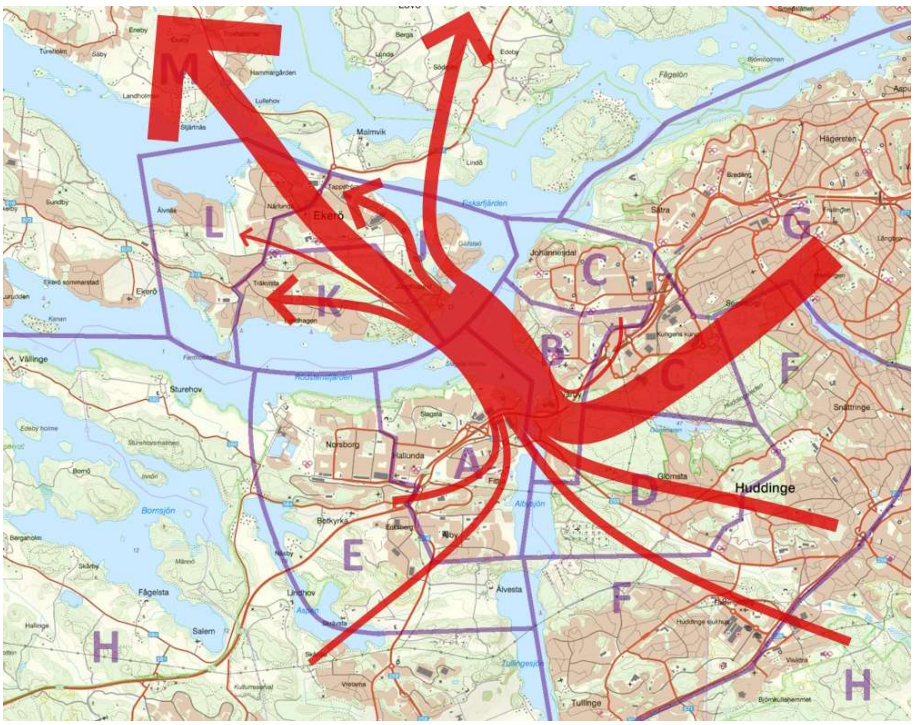

Figur 3: inkommande fritidsrelaterade resor.

Majoriteten fortsätter mot Färingsö, oftast med själva cykelturen som främsta anledning. Södra Stockholm stad är området där det största antalet cyklister började sin resa.

Reslängden

Både för pendling och fritidsrelaterade resor är andelen långväga resor relativt stora. Oftast anses 4-8 km en lämplig resväg för cykel som färdmedel. Men 12% av utgående arbetspendling kommer från norra Stockholmsregionen, som har minst 13 km till färjeläget redan från kommungränsen vid Nockebybron. 6% av pendlare åker till platser som Södertälje, Haninge och Nacka.

För fritidsrelaterade resor handlar det om 16% från norra delen av regionen och 7% till och från destinationer som Södertälje, Haninge, Nynäshamn och Nacka.

Slustatser

Den nuvarande efterfrågan efter en transporttjänst varierar från 112 överfarter om dagen vintertid till 263 sommartid. Därav är 85% pendeltrafik vintertid eller 76% sommartid.

Om upptagningsområdet för färjans kunder studeras, är det bara omkring en tredjedel av resenärerna som har startpunkt eller destination på Ekerö. Majoriteten av användarna har alltså härkomst och slutpunkt i en annan kommun i regionen.

För andelen pendeltrafik är betydelsen för Ekerö större: 53% av utpendlingen via färjan kommer från Ekerö kommun, 47% från en annan kommun i regionen. Men det är fortfarande hälften av kundunderlaget som finns utanför kommungränserna. När destinationer för pendeltrafiken studeras, ser det liknande ut med 70% av pendeltrafiken som sker till övriga kommuner i Stockholmsregionen (64% till södra halvan, 6% till norra halvan) och bara 27% till Ekerö kommun.